

Mùa xuân năm 1996, Hiệp hội các nước Đông Nam Á (ASEAN - The Association of Southeast Asian Nations) đang bước vào mùa xuân thứ 28 kể từ khi thành lập (tháng 8.1967). Trong hội xuân năm nay, ASEAN có thêm một gương mặt mới: VN - thành viên thứ 7.

ASEAN là một tổ chức liên kết kinh tế quốc tế đặc thù theo khu vực, đang ở giai đoạn phát triển đầy năng động, như một chàng trai đang tuổi độ tuổi ba mươi "trai ba mươi đang tuổi xoan" (xuân); VN tham gia vào ASEAN trong năm qua không khác gì tham gia vào một hội xuân đầy sự trẻ của khu vực kinh tế Đông Nam Á.

ASEAN - 7 nước có quy mô diện tích và dân số tương đương với EU - 15 nước. Mặc dầu quy mô kinh tế (GDP) chưa lớn và mức sống vật chất trung bình (GDP/người) chưa cao, nhưng ASEAN đang có tốc độ tăng trưởng nhanh vào hàng đầu thế giới trong những năm qua (8 - 9% mỗi năm). Ngoài Singapore đã là nước công nghiệp mới (NIC), Malaysia và Thái Lan có nhiều dấu hiệu trở thành NIC vào đầu thập niên tới. Gia nhập ASEAN trong bối cảnh lịch sử như vậy, VN không thể không có những nỗ lực to lớn để rút ngắn các khoảng cách, tránh nguy cơ tụt hậu về kinh tế và nhanh chóng hòa chung niềm vui trong hội xuân các nước Đông Nam Á.

Trong khu vực ASEAN 7 nước, VN đứng thứ 2 về dân số (1995: 74,6 triệu), chỉ sau Indonesia (196,5 triệu), nhưng quy mô GNP của VN còn nhỏ, chỉ hơn được Brunei là nước có số dân ít nhất (0,3 triệu), và chưa bằng 1/3 quy mô GNP của Singapore là nước chỉ có dân số 3,1 triệu người (nước này có nhiều nguồn thu từ các hoạt động

kinh tế và đầu tư ở nước ngoài mang về và GNP lớn hơn GDP). Vì vậy, bình quân GNP (danh nghĩa)/người của VN là thấp nhất trong khu vực ASEAN 7 nước và có một khoảng cách đáng kể so với mức trung bình của khu vực (220 USD/người so với 1.230 USD/người, năm 1995). Năm 1995, nước có bình quân GNP/người cao nhất khu vực là Singapore đã đạt 22.520 USD/người và nước có mức thấp gần với VN nhất là Indonesia (780 USD/người). Có tài liệu thống kê đưa ra con số GNP/người của VN cao hơn (250 - 260 USD/người) nhưng dù có tính đầy đủ và sát đúng hơn nữa thì vẫn còn một khoảng cách khó vượt nổi trước năm 2.000. Nếu tính quy mô kinh tế bằng GDP (tổng sản phẩm trong nước) theo phương pháp sức mua tương đương (PPP - Purchasing Power Parity) thì VN có quy mô GDP là 94 tỉ USD, (1995) lớn hơn Singapore (66 tỉ USD) và Brunei (4,4 tỉ).

Bình quân GDP/người của VN, theo cách tính này, là 1.263 USD/người và khoảng cách so với nước có mức thấp gần với ta nhất là Philippines có giảm bớt (1.263 so với 2.660 USD/người); đồng thời so với mức bình quân chung của toàn khu vực là 3.695 USD/người (gấp 3 lần của VN) thì cũng có hy vọng đuổi kịp sau năm 2000. Tuy nhiên, cần lưu ý rằng cách tính GDP theo PPP có rút bớt khoảng cách giữa ta và các nước trong khu vực, nhưng không làm rõ được thực lực kinh tế của các quốc gia vì trong GDP có bao gồm cả phần giá trị phải chi trả cho người nước ngoài, mặc dầu những giá trị đó được tạo ra ngay trên lãnh thổ quốc gia. Hơn nữa, sự giàu mạnh thực sự của một nền kinh tế không chỉ thể hiện ở quy mô GNP và GDP, bình quân GNP/người và GDP/người mà còn ở mức chênh lệch giữa GNP/người và GDP/người. Trong khu vực ASEAN 7 nước (A7) chỉ có



**VIỆT NAM
TRONG**

**HỘI XUÂN
ĐÔNG NAM Á**

PGS. VĂN THÁI

PHÁT TRIỂN KINH TẾ 21



Singapore và Brunei có GNP/người lớn hơn GDP/người, còn các nước khác đều có GNP/người nhỏ hơn GDP/người, trong đó VN là nước có khoảng chênh lệch lớn nhất. Ngoài ra, khi so sánh các chỉ số GNP/người và GDP/người còn phải tính đến yếu tố lạm phát: trong 5 năm qua, mặc dầu đã kiềm chế lạm phát ở mức 14 - 15% và đẩy xuống 12,7% năm 1995, VN vẫn là nước có tỉ lệ lạm phát cao nhất khu vực A7 (ASEAN - 7).

Điều đáng phấn khởi là trong năm qua, tốc độ tăng trưởng GDP của VN là nhanh nhất hàng năm, thậm chí có thể tới 14 - 15% mỗi năm. Mặc dầu mới xuất hiện lần đầu trong hội xuân A7, VN, với vị trí khiêm nhường của mình, vẫn là một gương mặt khởi sắc, một bông hoa hàm tiếu đang hứa hẹn nhiều hương sắc trong tương lai. Hiện nay VN chỉ chiếm 3,3% GNP trong khu vực A7 và dưới 6% GDP (PPP), trong khi chiếm tới 17,5% dân số A7.

Vai trò và vị trí kinh tế của một quốc gia trong tổng thể kinh tế thế giới và khu vực, sức mạnh thực sự của một nền kinh tế còn thể hiện ở quy mô, cơ cấu giá trị hàng xuất khẩu. Trong 5 năm qua đã tăng với tốc độ nhanh và năm 1995 đã đạt 5 tỉ USD, so với quy mô giá trị xuất khẩu của toàn khối A7, chỉ chiếm dưới 2% và chỉ hơn được Brunei là nước có dân số 0,3 triệu. Nếu tính bình quân giá trị xuất khẩu theo đầu người thì ta ở mức thấp nhất trong A7 và có khoảng cách lớn so với bình quân chung của A7 (67 USD/người so với 645 USD/người). So với nước hàng đầu về xuất khẩu trong



khu vực là Singapore, giá trị hàng xuất khẩu của ta chỉ bằng dưới 5%. Cơ cấu hàng xuất khẩu của ta chủ yếu vẫn là nông lâm hải sản, khoáng sản (trong đó có cả dầu thô) và hàng tiểu thủ công nghiệp, còn hàng công nghiệp chế biến hiện đại chưa nhiều (dưới 10%). Đó cũng chính là những khó khăn, hạn chế đáng kể khi VN tiếp tục hội nhập vào Khu mậu dịch tự do của ASEAN (AFTA) và tiến tới thực hiện Chương trình ưu đãi thuế quan có hiệu lực chung (CEPT). Các mặt hàng ta tham gia vào hiệp định CEPT còn ít (857 mặt hàng trong tổng số hơn 40.000 mặt hàng được giảm thuế đã công bố của 6 nước), giá

trị mỗi mặt hàng còn nhỏ, chất lượng chưa cao, khả năng cạnh tranh chưa mạnh.

Theo các tài liệu về chỉ số phát triển con người (HDI- Human Development Index) của Cơ quan báo cáo phát triển con người thuộc UNDP công bố, phần lớn các nước A7 đều nằm trong số các nước có vị trí xếp hạng trung bình, riêng Singapore và Brunei có vị trí thuộc nhóm cao (thứ 43 và 44 trong tổng số 173 nước đã xác định HDI năm 1992), còn VN đứng thứ 116, thấp nhất trong A7. HDI là một chỉ số thống kê tổng hợp từ các chỉ số về tuổi thọ trung bình, tri thức (tỉ lệ người biết chữ, số năm đi học trung bình) và bình quân GDP thực tế (tính theo PPP). Chỉ số này

cho ta thấy không chỉ các khía cạnh vật chất của mức sống mà cả những khía cạnh phát triển khác về chất lượng cuộc sống, dân trí...Đó cũng là một chỉ số nên tham khảo để nhìn rõ hơn gương mặt VN trong hội xuân Đông Nam Á vậy.

Mỗi năm đầu xuất hiện trong "hội xuân" A7, VN còn đang ở vị trí rất khiêm nhường. Nhưng với đà phát triển đã và đang có, cộng với nhiều khả năng tiềm ẩn về tài nguyên môi trường thiên nhiên và sức bật của một dân tộc kiên cường, bất khuất, cần cù và sáng tạo, gương mặt của VN sẽ ngày càng sáng rõ hơn trong những "hội xuân" sắp tới ■

Nước	Dân số 95 (triệu)	GNP/người (USD)	GDP/người (PPP - USD)	Tăng GDP (%)	Xuất khẩu (tỉ USD)
Brunei	0,3	18.500	15.580	1,8	2,3
Indonesia	196,5	780	3.388	7,4	40,1
Malaysia	20,1	3.530	8.763	9,3	65,2
Philippines	67,7	1.00	2.660	5,7	14,6
Singapore	3,1	22.520	21.493	9,0	102,0
Thái Lan	60,6	2.315	6.816	8,5	43,5
Việt Nam	74,6	220	1.263	9,5	5,0
ASEAN-7	422,9	1.230	3.695		272,7

Nguồn: Asiaweek, Dec. 22 - 29, 1995